

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки
України

_____ № _____

ЗАЯВКА

на проведення дослідно - експериментальної роботи за темою
«Формування партнерських відносин батьків і вчителів
як засіб розвитку учнів» на 2013 – 2018 роки

I.Актуальність дослідження

Найважливішими соціальними інститутами, на які покладено відповідальність за навчання й виховання молоді, як відомо, є сім'я та школа.

Це підкреслено й у цілому ряді законодавчих документів, зокрема в Законі України “Про загальну середню освіту”, Національній доктрині розвитку освіти України у XXI ст.

У сім'ї та школи спільна мета – виховати особистість, здатну реалізувати себе в громадянському, професійному й сімейному аспектах. Ці дві суспільні інституції доповнюють одна одну в розвитку дитини й мають свою специфіку.

Сім'я – головний інститут молоді. У Національній програмі виховання дітей та учнівської молоді в Україні відзначається, що «сім'я є основним соціальним інститутом, відповідальним за виховання зростаючої особистості». Виховання в сім'ї є першоосновою розвитку дитини як особистості.

Стаття 59 Закону України «Про освіту» покладає саме на батьків відповідальність за фізичне здоров'я і психічний стан дитини, створення належних умов для розвитку її природних здібностей. Утримання своїх дітей до повноліття – конституційний обов'язок кожного громадянина України.

Сім'я є персональним середовищем життя й розвитку особистості, якість якого визначається параметрами конкретної родини, а саме: взаєминами її членів, особливістю структури сімейного життя, принципами розподілу сімейних ролей, їхнім використанням; індивідуальністю подружжя (характер, ціннісні

орієнтації, смаки, звички, особливості потребнісно - мотиваційної сфери тощо); соціальним призначенням кожного суб'єкта родинних взаємин.

Навчальний заклад – один з важливих інститутів суспільства, що виконує соціальні функції, основною серед яких є формування особистості як невід'ємної частини соціуму, її ціннісних орієнтацій. Важливим призначенням школи є адаптація особистості до умов соціального оточення, професійно-економічна орієнтація молоді, а також трансляція й поширення культури в суспільстві.

В ідеалі ці дві суспільні інституції збагачують дитину досягненнями, які виробила культура, за принципом доповнюють одна одну й тим самим сприяють її розвитку. Проте останнім часом з тих чи інших причин школа й сім'я перебувають у стадії перманентної конфронтації. Шкільні педагоги та класні керівники дають негативні характеристики сім'ї, звинувачуючи батьків у самоусуненні від виховання власних дітей. Батьки, у свою чергу, зневажливо ставляться до вчителів, вказуючи на їхній низький професійний рівень, невисокі моральні якості. У багатьох сім'ях не вважають за необхідне звертатися до педагогів з приводу проблем, які виникають у батьків з вихованням власних дітей. Батьки звертаються до педагогів, але тоді, коли вже буває пізно.

Сім'я і школа – *потенційні природні партнери у вихованні дітей* – часто виявляються реальними супротивниками, а поміж ними в епіцентрі постає дитина, яка вимушена пристосовуватися, лицемірити, що й призводить до проявів аморальної поведінки.

Проблемам сім'ї й сімейного виховання, а також партнерським взаєминам школи та сім'ї в навчанні й вихованні дітей присвячені наукові та науково-методичні праці українських (І. Бех, Т. Кравченко, Т. Олексієнко, В. Пустовіт, О. Бойко) і зарубіжних (Т. Волікова, Т. Гаврілова, І. Гребенніков, Т. Гордон, К. Хорні та ін.) дослідників.

Гострота проблеми взаємин батьків та педагогів в сучасних умовах може бути знята за певних умов. Необхідно, аби суб'єкти взаємодії усвідомили й перетворили реально існуючі зв'язки та на цьому ґрунті вибудовували основи культури й професіоналізм, що необхідно для розв'язання проблем дитини. Тобто, сучасна школа має стати соціально - педагогічною системою, що включає в себе взаємодію педагогів та батьків як рівноправних партнерів, які прагнуть до діалогу, міжособистісного спілкування, широкого соціального співробітництва. Такі партнерські відносини дозволять краще пізнати дитину, подивитися на неї з різних позицій, побачити в різних ситуаціях, а отже, допомогти в розумінні її індивідуальних особливостей, розвитку здібностей, подолання негативних вчинків і проявів у поведінці, формування цінних життєвих орієнтацій.

Отже, соціальна ситуація вимагає спеціальних програм освіти батьків і педагогів, що пов'язано із суттєвими ускладненнями в особистісному розвитку дітей.

Все вищесказане переконує в тому, що проблема формування партнерських відносин батьків та вчителів як засобу розвитку особистості учнів є **актуальною** для кожного сучасного навчального закладу і в її вирішенні повинні брати участь усі без винятку педагоги гімназії.

II. Тема дослідження

«Формування партнерських відносин батьків і вчителів як засіб розвитку особистості учнів».

III. Мета дослідження

Визначити, обґрунтувати та експериментально перевірити зміст, форми, методи, педагогічні умови ефективного формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів.

IV. Об'єкт дослідження

Процес взаємодії сім'ї, педагогічного колективу, громадськості, державних і соціальних інститутів у навчально – виховному процесі.

V. Предмет дослідження

Модель формування системи партнерських відносин батьків і вчителів як засіб розвитку особистості учнів.

VI. Гіпотеза дослідження

Полягає у припущенні того, що формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учня можливе за сукупності таких умов:

науково обґрунтованого змісту, форм, методів і технології формування системи партнерських відносин батьків та педагогів у контексті розвитку дитини та їх впровадження у навчально-виховний процес;

дотримання дидактичних принципів особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів, спрямованих на активізацію партнерських відносин батьків та педагогів у контексті розвитку дитини;

партнерські відносини є тристоронніми, і матимуть позитивний вплив як на батьків, так і на вчителів та учнів:

для педагогів корисні тим, що стимулюють піклування про авторитет закладу серед інших шкіл міста; формують критичне мислення колективу щодо освітньої програми, освітнього процесу, викликають прагнення до їх

оновлення, вдосконалення, враховуючи думку батьків про якість освітнього процесу;

для батьків правильно налагоджені партнерські відносини з гімназією сприятимуть підвищенню рівня їх педагогічної грамотності, педагогічної культури, безпосередній участі батьків у навчально-виховному процесі;

для учнів – в наданні можливостей для вільного розвитку і саморозвитку, повної реалізації їх творчого потенціалу, усвідомленого вибору учнями свого майбутнього.

VII. Завдання дослідження

Проаналізувати стан дослідження проблеми формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учня у психолого-педагогічній літературі;

охарактеризувати структуру, критерії та рівні сформованості системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів;

визначити педагогічні умови формування партнерських відносин педагогів та батьків у контексті розвитку дитини;

визначити шляхи формування партнерських відносин педагогів та батьків як засобу розвитку особистості учнів;

розробити ефективну технологію формування партнерських відносин педагогів та батьків як засобу розвитку особистості учнів;

розробити модель координаційного управління процесом партнерських відносин педагогів, батьків та учнів в умовах життєдіяльності гімназії;

створити інформаційно-освітній простір для формування партнерських відносин педагогів та батьків;

виховувати компетентну особистість, що володіє специфічними навичками навчальної праці (здатність до самоосвіти), нормами та еталонами соціальної життєдіяльності (вихованість);

формувати психолого-педагогічну культуру батьків, посилити їх виховні компетенції ;

виробити науково обґрунтовані методичні рекомендації для вчителів щодо формування партнерських відносин батьків та педагогів у контексті розвитку дитини.

VIII. Методологічна та теоретична основа дослідження

Конституція України, Національна Доктрина розвитку освіти України у XXI ст., Конвенція ООН про права дитини, Закон „Про освіту”, Державна національна програма „Діти України”, Національна програма виховання

дітей та учнівської молоді в Україні, „Положення про середній загальноосвітній навчальний заклад”;

положення психолого-педагогічної науки про соціальну сутність виховання (І.Бех, Л.Виготський, І.Кон); особливості розвитку особистості в дошкільному віці (Л.Божович, О.Запорожець, Д.Ельконін, О.Кононко, В.Котирло); положення психолого-педагогічної науки про дитину як об’єкт і суб’єкт виховання (Л.Артемова, Я.Коломінський, В.Петровський, Ю.Приходько); виховний вплив сім’ї (Ю.Азаров, С.Русова, М.Стельмахович, В.Сухомлинський); процес взаємодії батьків і дітей (А.Адлер, Е.Берн, Т.Гордон, К.Хорні) та інші.

ІХ. База експерименту

Комунальний заклад Дніпрорудненська гімназія „Софія” Василівської районної ради Запорізької області.

Х. Методи дослідження

Теоретичні : аналіз, синтез, порівняння, узагальнення теоретичних та дослідних матеріалів, метод теоретичного моделювання;

емпіричні : спостереження, педагогічний експеримент;

діагностичні : тестування, анкетування, бесіда, інтерв’ю, аналіз продуктів діяльності учнів, експертні оцінки;

праксиметричні: аналіз процесу та результатів навчально-виховної діяльності; аналіз результатів педагогічного експерименту методами математичної статистики.

ХІ. Науково-педагогічні принципи експерименту

В основу дослідження проблеми формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів у гімназії покладені принципи демократизації та гуманізації освіти, індивідуалізації та диференціації, впровадження перспективних освітніх технологій, педагогіка співробітництва, інтеграція навчання, відповідність освіти потребам особистості учня та суспільства, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей у формуванні особистості.

ХІІ. Наукова новизна й теоретична значущість

Значущість отриманих результатів дослідження полягатиме у тому, що:

уперше буде розроблено комплексну структурно-функціональну модель ефективного формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів;

теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено умови формування партнерських відносин батьків та педагогів;

буде уточнено сутність поняття «системи партнерських відносин батьків

та педагогів як засобу розвитку особистості учнів»; критерії для визначення рівнів сформованості партнерських відносин ;

подальшого розвитку набудуть засоби створення освітнього простору для формування партнерських відносин батьків та педагогів у контексті розвитку компетентнісно зорієнтованої особистості дитини.

XIII. Практична значущість результатів дослідження

Полягає у:

визначенні змісту, форм, методів і технологій формування партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів у гімназії ;

створенні програм, практичних матеріалів, методичних рекомендацій, спрямованих на формування партнерських відносин батьків та педагогів у контексті розвитку дитини;

розробці програм та методичних рекомендацій для підготовки вчителів до консультаційної роботи з батьками та учнями з питань партнерських відносин;

формуванні рекомендацій щодо впровадження одержаних результатів у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів України.

XIV. Надійність і вірогідність дослідження

Дослідження буде забезпечуватися достатнім методологічним і теоретичним обґрунтуванням вихідних положень; опорою на сучасні досягнення педагогічної науки, використанням взаємодоповнюючих методів дослідження, адекватних його предмету, меті і завданням, поєднанням якісного і кількісного аналізу емпіричного матеріалу, результатів експериментальної роботи; застосуванням методів математичної статистики у процесі обробки даних педагогічного експерименту; систематичним моніторингом експерименту, а також підтверджуватиметься на всеукраїнських, обласних конференціях та психолого-педагогічних семінарах.

XV. Науково – методична рада у складі:

Науковий керівник експерименту:

Побірченко Неоніла Антонівна, доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові консультанти:

Пашков Володимир Васильович, доктор філософських наук, ректор

комунального закладу «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»;

Ястребова Валентина Яківна, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-методичної роботи комунального закладу «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Кириленко Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, начальник відділу інноваційної діяльності дослідно – експериментальної роботи Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Консультанти:

Онищенко Віталій Іванович – начальник відділу освіти Василівської районної державної адміністрації Запорізької області;

Нестор Алла Вікторівна – директор науково – методичного центру відділу освіти Василівської районної державної адміністрації Запорізької області;

Джуган Наталія Віталіївна – методист науково – методичного центру відділу освіти Василівської районної державної адміністрації Запорізької області ;

Координатор:

Самойленко Галина Едуардівна – методист лабораторії інноваційної діяльності навчальних закладів відділу педагогічних інновацій та виховної роботи Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Відповідальні виконавці:

Пилипенко Валентина Дмитрівна – директор КЗ «Дніпрорудненська гімназія „Софія”, заслужений учитель України;

Коваленко Ольга Андріївна - заступник директора з навчально-виховної роботи КЗ «Дніпрорудненська гімназії „Софія”.

Бачурська Тетяна Анатоліївна – заступник директора з виховної роботи;

Староконь Богдан Юрійович - заступник директора з навчально-виховної роботи ;

Соколовська Наталія Василівна – заступник директора з навчально - виховної роботи;

Лисенко Наталія Петрівна - заступник директора з навчально-виховної роботи початкової школи;

Голобокова Оксана Миколаївна – практичний психолог;

Мовчан Валентина Петрівна – соціальний педагог.

XVI. Терміни та етапи проведення

дослідно - експериментальної роботи

I. Організаційно-підготовчий етап (жовтень 2013 р. – серпень 2014 р.)

Аналіз готовності вчителів і учнів до експериментальної роботи, аналіз навчально-виховного процесу, виявлення та формулювання суперечностей, які можна вирішити за допомогою нововведення. Виявлення проблеми й обґрунтування її актуальності.

Постановка цілей і завдань, формулювання гіпотези, прогнозування очікуваних позитивних результатів, а також негативних наслідків. Розробка програми експерименту.

Створення всіх необхідних умов для забезпечення розробки та засвоєння нововведень.

Нормативно-правове забезпечення експериментальної роботи.

Аналіз наявних і створення необхідних умов: матеріальних; кадрових; науково-методичних (програми, технології, тести, анкети, дидактичний матеріал); фінансових; мотиваційних (морально-психологічна атмосфера серед педагогів-експериментаторів); організаційних (нові структури, наукові керівники) для реалізації експерименту.

Вивчення передового педагогічного досвіду навчальних закладів України із вищевказаної теми експериментальної роботи.

Визначення та уточнення функціональних обов'язків членів педагогічного колективу та представників батьківської громади щодо вирішення завдань експерименту.

Обґрунтування кошторису витрат для забезпечення реалізації програми експериментальної роботи.

Формування творчих груп учителів за темою експериментальної роботи, підготовка та проведення педагогічних рад, тренінгів та семінарів для вчителів;

Проведення моніторингових досліджень педагогічного колективу до проведення експерименту.

Визначення критеріїв ефективності формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів у гімназії.

Проектування і підбір матеріалів для роботи консультпункту (для учнів, батьків, учителів).

Підведення підсумків першого (організаційно-підготовчого) етапу експериментальної роботи.

2. Концептуально-діагностичний етап

(вересень 2014 р. – вересень 2015 р.)

Розробка теоретико-концептуальних засад експериментальної роботи, підбір методик і технологій дослідження, моніторингу експерименту, розробка науково-методичного забезпечення дослідно-експериментальної роботи.

Визначення критеріїв та показників та рівнів сформованості партнерських відносин батьків та педагогів у контексті розвитку дитини. Визначення психолого-педагогічного супроводу експерименту: методик та описів психодіагностичного інструментарію для забезпечення діагностики сформованості соціально зрілої, компетентнісної зорієнтованості учнів.

Проведення діагностики рівня педагогічної компетентності педагогічного колективу гімназії з проблеми дослідження.

Організація та проведення комплексного психолого-педагогічного моніторингу впливу партнерських відносин батьків та педагогів на формування в учнів життєвих компетентностей, рівня сформованості в учнів соціальної активності та професійної зорієнтованості.

Інформаційно-освітнє забезпечення експериментальної діяльності. Підготовка та проведення педагогічних рад, підготовка та співпраця батьків з експериментальними класами.

Розробка проекту «Формування партнерських взаємин гімназії та сім'ї».

Розробка Програми розвитку особистості гімназиста (самопізнання, самовдосконалення, самореалізація).

Розробка структурно функціональної моделі компетентнісного виміру особистісного зростання учня, доведення її до відома батьківського загалу.

Підбір методичних рекомендацій щодо організації роботи з батьками в сучасному закладі освіти.

Розробка анкет, тестів, запитальників для проведення дослідження.

Проведення науково-практичного семінару «Формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засіб розвитку особистості учнів».

Підведення підсумків другого (концептуально-діагностичного) етапу експериментальної роботи.

3. Формувальний етап

(вересень 2015 р. – вересень 2017 рр.)

Цей етап передбачає цілеспрямовану зміну умов навчання та виховання відповідно до висунутої гіпотези, а також вивчення того, що відбувається під впливом цих змін.

Під час формувального експерименту буде:

апробація змісту моделей навчально-виховного процесу, їх корекція, аналіз та прогнозування проміжних результатів та інших досягнень;

упровадження учителями у співпраці з батьками системи педагогічних технологій, за допомогою яких реалізується самобудівництво особистості, прогнозування життєвого шляху, цілеспрямоване й системне засвоєння учнями теорії саморозвитку, самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення;

участь у теоретичних семінарах з метою визначення основних напрямків діяльності гімназії щодо взаємодії із сім'ями, учнями в умовах експерименту;

продовження роботи консультпунктів, круглих столів, тренінгів для вчителів, батьків та учнів, аналіз результативності їх роботи;

проведення психолого-педагогічної діагностики на предмет виявлення рівня сформованості цільової єдності педагогічного, батьківського та учнівського колективів, забезпечення спрямованості педагогічної діяльності на особистісний розвиток учнів у співпраці з батьками;

організація відкритих занять для батьків та громадськості;

обмін досвідом щодо впровадження в практику експериментальної програми з іншими навчальними закладами, які працюють з цієї проблеми;

оформлення консультпункту «Батьківська світлиця» для батьків, учителів гімназії, міста;

публікація матеріалів із проблем експерименту у фахових та наукових виданнях.

Підведення підсумків третього (формувального) етапу дослідно-експериментальної роботи.

4. Узагальнювальний етап

(вересень 2017р. - вересень 2018 р.)

Проведення аналізу дослідно-експериментальної роботи. Здійснення контрольного діагностування рівня сформованості соціально активної та компетентнісної зорієнтованості учнів згідно з визначеними критеріями та показниками.

Порівняння результатів діагностико-концептуального і контрольно-узагальнювального етапів експерименту. Обробка даних, співвіднесення результатів експерименту з поставленою метою, коректування гіпотези, оформлення та опис ходу й результатів експерименту.

Кількісний та якісний аналізи, системне оцінювання ефективності технології формування системи партнерських відносин батьків та педагогів як засобу розвитку особистості учнів .

Популяризація результатів експерименту, поширення досвіду експериментальної роботи з означеної проблеми через публікації у пресі.

Проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Формування партнерських відносин педагогів та батьків як засіб розвитку особистості учнів».

Підготовка наукового звіту про підсумки четвертого етапу експериментальної роботи.

XVII. Очікувані результати експерименту

Розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено структурно-функціональну модель формування партнерських відносин педагогів та батьків як засобу розвитку особистості учнів.

Розроблено модель координаційного управління процесом партнерських відносин педагогів, батьків та учнів в умовах життєдіяльності гімназії.

Визначено педагогічні умови формування партнерських відносин педагогів та батьків у контексті розвитку особистості учнів .

Визначено шляхи формування партнерських відносин педагогів та батьків як засобу розвитку особистості учнів.

Розроблено ефективну технологію формування партнерських відносин педагогів та батьків як засобу розвитку особистості учнів.

Створено інформаційно-освітній простір для формування партнерських відносин педагогів та батьків.

Виховання компетентної особистості, що володіє специфічними навичками навчальної праці (здатність до самоосвіти), нормами та еталонами соціальної життєдіяльності (вихованість).

Сформованість психолого-педагогічної культури батьків, посилення їх виховної компетенції .

Створення комплексу методичних посібників з даної теми.

Науковий керівник

Н. А. Побірченко

Директор гімназії

В. Д. Пилипенко

Координатор

Г. Е. Самойленко

